

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Христиана Бацелова, дм

Катедра „Епидемиология и Медицина на бедствените ситуации“,
Факултет по Обществено здраве, Медицински университет – Пловдив

Член на Научно жури съгласно Заповед № P-2197/29.04.2025 г. на дисертационен труд
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Област на висше образование: 7. „Здравеопазване и спорт“

Професионално направление: 7.1. „Медицина“

Докторска програма: „Клинична лаборатория“

Автор: Десислава Тодорова Арабаджийска

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Тема: „Лабораторен мониторинг на прогностични биомаркери при хоспитализирани пациенти с COVID-19“

Научни ръководители: проф. д-р Таня Денева, дм и доц. д-р Стоилка Мандаджиева, дм

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали е изготвен в съответствие с чл.70 (1) от Процедурата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в МУ-Пловдив и с Правилника на МУ-Пловдив от 28.01.2021 г. Документацията е пълна, добре подредена и съдържа необходимите данни според съществуващите изисквания. Докторантката е приложила три пълнотекстови публикации във връзка с дисертационния труд и 8 резюмета от участия в международни и национални форуми. Всички етапи на докторантурата са спазени, няма промяна на първоначалната тема и научните ръководители.

Д-р Десислава Тодорова Арабаджийска завършва медицина през 1997 г. във Висш Медицински Институт „Иван Павлов“, Пловдив. Целият и трудов стаж е в областта на клиничната лаборатория. Има придобита специалност по клинична лаборатория (2009 г.) и магистратура по обществено здраве и здравен мениджмънт (2015 г.). От 2014 г. е асистент в Катедра по клинична лаборатория към МУ-Пловдив. Провежда практически

упражнения по клинична лаборатория и клинична химия съответно на студенти по медицина и фармация (на български и английски език), както и упражнения по клинична лаборатория на медицински сестри. От юли 2023 г. е докторант на самостоятелна подготовка към Катедра клинична лаборатория на МУ-Пловдив.

2. Актуалност на тематиката

Пандемията COVID-19 промени живота на хората по целия свят за много кратко време. Всички ние бяхме изплашени и уязвими заради неизвестността и противоепидемичните мерки в началото на пандемията, индивидуалното протичане и последиците от инфекцията. Пет години по-късно, въпреки натрупаните научни знания и практически опит и усилията на всички медицински специалисти, болестта не е изчезнала и вероятно ще съпровожда още неопределено време цялото човечество. Тя е пример за заболяване, изискващо мултидисциплинарен подход, като важно място в него заемат клинично лабораторните изследвания.

Проведеният анализ се опитва да насочи вниманието на специалистите към един изключително важен и сериозен медицински проблем, а именно ранното поставяне на диагноза, прогноза, прецизиране на терапията и мониториране на инфекцията COVID-19, с цел превенция на смъртен изход и намаляване на риска от дълготрайни последици. Настоящият дисертационен труд проучва и предлага прогностични биомаркери при хоспитализирани пациенти с различна форма на COVID-19, което прави темата много актуална и интересна за медицинската наука и практика.

3. Познаване на проблема

Трудът се отличава с обхватност, адекватен дизайн, отлична форма на представяне и високи професионални знания и умения за оценка на динамиката в протичане на болестта COVID-19 и интерпретация на промените, които настъпват в някои лабораторни параметри при хоспитализирани пациенти с COVID-19 на 1-ви и 7-ми ден от хоспитализацията. Докторантката задълбочено е проучила теоретичните основи на взаимовръзката между промените в концентрациите на ключови лабораторни показатели и тежестта на протичане на инфекцията, което е видно от изготвения литературен обзор. Успява правилно да използва професионалната терминология, която анализира и систематизира по много добър начин.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследването (критерии за включване и изключване, диагностични критерии за подбор на пациентите от двете клинични групи) гарантира достоверността на резултатите и позволява да се отговори на поставените за решаване задачи. Подбрани са надеждни клинично лабораторни методи за определяне на основни параметри като ПКК, ДКК, биохимични показатели, CRP, IL-6, прокалцитонин, феритин, витамин Д, а статистическата обработка е извършена с подходящи аналитични методи, гарантиращи надеждността на резултатите.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният дисертационен труд съдържа 150 стр., с илюстрации от 19 фигури и 21 таблици. Структуриран е по общоприетата схема: Въведение - 2 стр., Литературен обзор – 41 стр., Цел и задачи – 1 стр., Материал и методи – 11 стр., Резултати и обсъждане – 46 стр., Изводи – 2 стр., Приноси – 2 стр., Приложения – 11 стр., Списък със собствени публикации по темата – 2 стр., Книгопис – 29 стр., в началото има съдържание и списък на съкращенията.

Литературният обзор е написан на 41 страници и се основава на 239 автора (3 на български и 236 на латиница), като 173 от авторите са публикувани през последните 5 години, което говори за актуалност на използваната литература. В литературния обзор задълбочено са описани ключови хематологични, клинично-химични и имунологични лабораторни показатели, които се използват в диагностичния подход и терапевтичен мониторинг на инфекцията COVID-19. Подробно е представена взаимовръзката между промените в техните концентрации и тежестта на протичане на болестта, позовавайки се на значителното количество доказателства, натрупано до момента.

На базата на подробната литературна справка д-р Арабаджийска формулира целта на дисертационния труд, а именно да се проучи прогностичната роля и диагностична значимост на някои лабораторни биомаркери при хоспитализирани пациенти със средно тежка и тежка форма на COVID-19 и връзката на изследваните показатели с тежестта на протичане на заболяването.

Задачите са формулирани ясно и са достатъчни за изпълнението на поставената цел.

В раздел „Материал и методи“ е описан клиничният материал, който включва две пациентски групи, разделени според тежестта на протичане на заболяването - средно тежка (n = 64) и тежка (n = 104) форма на COVID-19. Всички участници са селектирани с помощта на предварително разработени за целите на проучването анкетни карти, анамнеза, клиничен преглед от медицински специалист, инструментални и лабораторни изследвания. Използваните клинични, лабораторни и статистически методи са подбрани подходящо за постигане на поставената цел.

Резултатите са пълно и изчерпателно представени, коректно статистически обработени и анализирани и дават основание да се приеме изследователската хипотеза.

От получените резултати и тяхното обсъждане дисертантът е извел изводи, които потвърждават необходимостта от проучването и предлагането на прогностични биомаркери при хоспитализирани пациенти с COVID-19.

Приносите са собствени с оригинален и с потвърдителен характер, ясно дефинирани и представени убедително.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с проекта на дисертационния труд са изготвени 3 статии една от които в реферирано списание. Д-р Арабаджийска има участия в 8 научни форума, от които в 7 като първи автор.

7. Автореферат

Авторефератът е разработен и структуриран съобразно изискванията, с качествен илюстративен материал и достатъчен обем, за да бъдат напълно отразени основните резултати, постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че дисертационният труд на д-р Десислава Тодорова Арабаджийска е актуален, правилно построен, с точна методология и достоверни резултати. Той съдържа научни и научно-приложни данни, които представляват оригинален принос в комплексната оценка на тази нова и не напълно проучена инфекция COVID-19. Налице е реална възможност за бъдещи научни разработки.

По структура, съдържание и обем дисертационният труд отговаря на критериите на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет – Пловдив.

Проведеното проучване показва, че докторантът притежава необходимите знания и професионални умения по научната специалност „Клинична лаборатория“, включително качества и умения за самостоятелно извършване на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на д-р Десислава Тодорова Арабаджийска по докторската програма „Клинична лаборатория“, професионално направление 7.1. „Медицина“.

Заличено на основание
Чл.5 §1, б.„В“ Регламент (ЕС)2016/679

Изготвил становището: _____

доц. д-р Христиана Бацелова, дм

19 май 2025 г.

гр. Пловдив